

Programma van Toetsing en Afsluiting

PTA

Bovenbouw PCC Lyceum Fabritiusstraat
vmbo-tl
COHORT 2026 - 2028

1.	Voorwoord	pagina 2
2.	De examenperioden in leerjaar 3 en 4	pagina 3
3.	Schoolexamen 2026 - 2027	pagina 4
4.	Examencommissie	pagina 5
5.	Begripsbepalingen	pagina 5
6.	Gedragsregels bij het schoolexamen en het centraal examen	pagina 7
7.	Verkorte weergave van het examenreglement	pagina 8
8.	Cijferbepaling en uitslagregeling	pagina 10
9.	Herkansingsregeling	pagina 11
10.	Toegestane hulpmiddelen	pagina 12
11.	Profielvakken	pagina 14
12.	Schoolexamen rekenen	pagina 15
13.	Programma van Toetsing en Afsluiting schoolexamen	pagina 15
14.	Samenvatting per schoolexamen periode (SE 3.1 t/m SE 3.4)	pagina 16

Bijlagen A t/m W

• Nederlands (NE)	pagina 21
• Engels (EN)	pagina 23
• Duits (DU)	pagina 25
• Frans (FA)	pagina 27
• Wiskunde (WI)	pagina 29
• Economie (EC)	pagina 30
• Geschiedenis (GS)	pagina 31
• Maatschappijleer (MA)	pagina 33
• Aardrijkskunde (AK)	pagina 34
• Natuurkunde (NASK-1)	pagina 35
• Scheikunde (NASK-2)	pagina 36
• Biologie (BIO)	pagina 37
• Kunstzinnige vorming (KCKV)	pagina 39
• Lichamelijke oefening (LO-1)	pagina 41
• Praktijkgericht Programma (PGP) (IT en D&P)	pagina 43
• Lichamelijke oefening-2 (LO-2) (<i>leerjaar 4</i>)	pagina 44
• Maatschappijkunde (Mask) (<i>leerjaar 4</i>)	pagina 45
• Tekenende (BTE) (<i>leerjaar 4</i>)	pagina 46
• Loopbaanoriëntatie en - begeleiding (LOB)	pagina 47
• Profielwerkstuk (<i>leerjaar 4</i>)	pagina 49
• Rekenen (<i>leerjaar 4</i>)	pagina 49
• Voorbeeld van planning	pagina 50
• Leestips	pagina 51

1. VOORWOORD

Geachte ouder(s)/verzorger(s), beste leerling,

Dit boekje bevat alle gegevens die de leerlingen (vanaf nu kandidaten) voor klas 3 en 4 nodig hebben ter voorbereiding op het schoolexamen (SE) en het centraal examen (CE).

In het derde leerjaar, het voorexamenjaar, krijgen de kandidaten in de loop van het jaar toetsen en practica die meetellen voor het SE. De schoolexamens worden in twee tot vier perioden afgenomen. Dit is afhankelijk van de te behalen eindtermen en kunnen per vak verschillen.

In het vierde leerjaar, het examenjaar, ronden de kandidaten hun schoolexamen af in drie perioden (november, januari, maart/april), waarna in mei het centraal examen volgt.

Ik doe een dringend beroep op jullie om de inhoud van dit boekje zorgvuldig te bestuderen en het daarna goed te bewaren. Dit Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) geldt voor een periode van 2 jaar en wordt ook ter inzage ook op de website geplaatst.

In leerjaar 4 ontvangen de kandidaten begin oktober een addendum op dit PTA, welke geldt voor leerjaar 4 in dat schooljaar, met mogelijke aanpassingen en natuurlijk de data van hun centraal examen en diplomering.

Mede namens alle collega's wens ik alle kandidaten veel succes met de voorbereiding op de komende examens. Alle ouders/verzorgers wens ik veel succes met de ondersteuning en begeleiding van uw zoon/dochter op weg naar zijn/haar diploma.

Dhr. D. Hijne
Examensecretaris

2. DE EXAMENPERIODEN IN LEERJAREN 3 EN 4

Alle kandidaten nemen deel aan de schoolexamens welke in maximaal 7 perioden worden afgenomen: twee tot vier in leerjaar 3 en drie in leerjaar 4. Elke kandidaat ontvangt uiterlijk begin oktober het PTA.

Het schoolexamenprogramma omvat:

- schriftelijke en mondelinge toetsen,
- practica en praktische opdrachten,
- verslagen, werkstukken e.d. (handelingsdelen)

Elk schoolexamen in leerjaar 4 kan in herkans worden mits dit zo is aangegeven in het PTA. Per schoolexamenperiode kan een kandidaat slechts één vak herkansen. Een kandidaat komt alleen voor herkansing in aanmerking als voor het betreffende vak alle schoolexamenonderdelen in die periode tijdig zijn afgerond. Kandidaten waarvan onderdelen niet (tijdig) gemaakt of ingeleverd zijn, zullen dit werk, na overleg met de docent, op school alsnog dienen af te ronden.

In leerjaar 4 maken de kandidaten een profielwerkstuk, dat qua onderwerp past binnen één van de gekozen profielen (profiel Economie, profiel Zorg & Welzijn of profiel Techniek). Dit werkstuk behoort de kwalificatie “voldoende” of “goed” te behalen.

De laatste schoolexamens vóór het centraal examen vinden voor de kandidaten van leerjaar 4 plaats in maart/april. Per vak wordt daarna een ‘Eindcijfer Schoolexamen’ vastgesteld. Alle schoolexamenonderdelen dienen vóór de meivakantie afgerond en beoordeeld te zijn. Deze worden dan vastgesteld en opgestuurd naar de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), een uitvoerend agentschap van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap dat verschillende onderwijswetten en -regelingen uitvoert.

Alle kandidaten in het vierde leerjaar nemen deel aan het centraal Examen in het eerste tijdvak. Iedere kandidaat krijgt ná het eerste tijdvak een voorlopige cijferlijst. De kandidaat heeft (in het tweede tijdvak) het recht om één vak te herkansen.

Het (afgeronde) eindcijfer van een vak op de cijferlijst is het gemiddelde van het (niet afgeronde) eindcijfer Schoolexamen en het (niet afgeronde) cijfer behaald op het centraal examen.

Bijvoorbeeld: een eindcijfer schoolexamen 5,7 en een cijfer centraal eindexamen 6,6.

$5,7 + 6,6 = 12,3$ $12,3 : 2 = 6,15$ en dit wordt afgerond naar een 6.

De definitieve uitslag wordt na het 2^e tijdvak bekend gemaakt, waarna de diploma-uitreiking volgt.

3. SCHOOLEXAMENS 2026 - 2027

De schoolexamens worden afgenomen in vier perioden in de loop van leerjaar 3 en drie perioden in de loop van leerjaar 4. In de periode voorafgaand aan een SE-periode kunnen verslagen en (praktische) opdrachten gemaakt of ingeleverd te worden (zie betreffende vakken, bijlage A t/m W). Het inhaalmoment zal plaats vinden in de eerstvolgende week na de betreffende examenperiode. De herkansing (indien van toepassing) is uiterlijk 3 weken na het inhaalmoment.

LEERJAAR 3

Schoolexamen 3.1:	
schoolexamenweek	: ma. 26 oktober - vr. 30 oktober 2026
inhaalmoment	: di. 3 november vanaf 8:30 uur

Schoolexamen 3.2:	
schoolexamenweek	: ma. 11 januari - ma. 18 januari 2027
inhaalmoment	: di. 19 januari vanaf 8:30 uur

Schoolexamen 3.3:	
schoolexamenweek	: vr. 19 maart - do. 25 maart 2027
inhaalmoment	: wo. 31 maart vanaf 8:30 uur

Schoolexamen 3.4:	
schoolexamenweek	: ma. 21 juni - vr. 25 juni 2027
inhaalmoment	: di. 29 juni vanaf 8:30 uur

Eventuele herkansing maatschappijleer op 2 juli 2027 om 8:30 uur.

LEERJAAR 4

In het vierde leerjaar ontvangen de kandidaten een addendum m.b.t. de data, aanpassingen en tijden van het school- en centraal examen van dat schooljaar.

4. DE EXAMENCOMMISSIE:

Voorzitter: dhr. R. Ooijevaar (vestigingsdirecteur)
Secretaris: dhr. D. Hijne (examensecretaris)
Leden: docenten die lesgeven in leerjaar 3 en of 4 van onze mavo (vmbo-tl)
(De examencommissie bestaat uit een oneven aantal personen).
Adres: Fabritiusstraat 1, 1816 EA ALKMAAR
Tel.: 072-5181818

De commissie van beroep:

dhr. H. Nijdeken (voorzitter College van Bestuur)
mw. L. Oskamp (voorzitter medezeggenschapsraad)
Adres: Vondelstraat 41, 1813 BA, Alkmaar
Tel.: 072-5112283

5. BEGRIPSBEPALINGEN:

Bevoegd gezag	Voorzitter college van bestuur van de Stichting Petrus Canisius College voor vmbo, havo en vwo te Alkmaar.
Centraal examen (CE)	Het examen dat plaatsvindt volgens door het College voor Toetsen en Examens (CvTE) vastgestelde en landelijk genormeerde voorschriften.
Commissie van beroep	De commissie die een bindend besluit neemt in het geval dat een examenkandidaat in beroep gaat tegen een maatregel die de directeur heeft genomen wegens een geconstateerde onregelmatigheid of tegen een beslissing van de directeur inzake een ingediende klacht met betrekking tot het examen.
Directeur	De directeur van de PCC-vestiging.
Eindexamenbesluit	Het Eindexamenbesluit VO.
Examen	Het geheel van schoolexamen en centraal examen.
Examencommissie	De commissie die zorgt voor de juiste afwikkeling van het examen, bestaande uit de directeur, de secretaris van het examen, de afdelingsleiders bovenbouw en twee examinatoren (docenten).
Examenkandidaat	Ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen wordt toegelaten.
Examensecretariaat	Personeelsleden belast met de organisatie van en/of uitvoering van (school)examens en andere onderdelen.
Examinator	Degene die belast is met het samenstellen van het examen in een vak.
Herkansing	Het opnieuw dan wel alsnog deelnemen aan een onderdeel van het centraal examen of het schoolexamen.
Inhalen	Het alsnog afleggen van een eerder gemist onderdeel van het centraal examen of het schoolexamen.
Onregelmatigheid	Elke overtreding van wettelijke regels of schoolregels met betrekking tot het examen.
Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)	Het overzicht van de te toetsen schoolexamenstof, het aantal en het gewicht van de schoolexamens, de wijze waarop de toetsing plaatsvindt en de regels die

	aangeven op welke wijze het cijfer voor het schoolexamen tot stand komt.
Schoolexamen (SE)	Het examen dat plaatsvindt op de eigen vestiging volgens het door het bevoegd gezag vastgestelde PTA.
Secretaris van het examen (examensecretaris)	Het personeelslid van de vestiging dat belast is met: het toezicht op de organisatie en de uitvoering van (school)examens en andere onderdelen van het (school)examen; bewaking van het consequent toepassen van het examenreglement door zowel examinatoren als examenkandidaten; verwerking van gemaakt werk en processen-verbaal evenals de correcte archivering daarvan. De directeur kan bevoegdheden en taken van de secretaris opdragen aan andere door hem aan te wijzen personen.
SE(-toets)	Toets die meetelt voor het schoolexamen en met een weging is opgenomen in het PTA. Een SE-toets kan mondeling of schriftelijk zijn of bestaan uit een praktische opdracht en is al dan niet centraal geregeld.
Toezi chthouder	De persoon die belast is met de afname van toetsen dan wel degene die tijdens het examen belast is met het houden van toezicht.
Verhinderung	Niet aanwezig zijn met opgaaf van reden.
Zitting	Periode waarin een (school)examen gehouden wordt.

6. GEDRAGSREGELS BIJ HET SCHOOLEXAMEN EN HET CENTRAAL EXAMEN
(Samenvatting gedragsregels bij het schoolexamen en het centraal examen uit het Examenreglement)

- Iedere kandidaat dient op het aangegeven tijdstip in het aangegeven lokaal te zijn. Een kandidaat die te laat komt mag tot uiterlijk 30 minuten na de aanvang van de toets worden toegelaten.
- Het is niet toegestaan mobiele telefoons, smartwatches, etuis/pennentasjes, tassen, boeken, jassen, petten, enz. mee te nemen in het examenlokaal.
- In het lokaal waarin het schriftelijk examen wordt afgenomen, mag door de kandidaat bij aanvang van het examen niet meer worden gesproken.
- Tijdens het examen mogen kandidaten het lokaal niet zonder toestemming verlaten.
- De kandidaten dienen zelf te zorgen voor schrijfgereedschap, liniaal met millimeterverdeling, vlakgum, passer, driehoek, rekenmachine en markeer stift. De mobiele telefoon mag niet als rekenmachine worden gebruikt. Het gebruik van correctielak (typex) is niet toegestaan. Het meenemen van andere dan toegestane (woorden)boeken, tabellen en overige hulpmiddelen in het examenlokaal is niet toegestaan.
- Bij alle vakken mag de kandidaat een eendelig verklarend woordenboek Nederlands gebruiken.
- Bij NaSk 1 en NaSk 2 heeft de kandidaat BINAS nodig, deze wordt door de school geleverd.
- Er mag door de kandidaten alleen gebruik worden gemaakt van door de school verstrekt gewaarmerkt (klad)papier.
- De kandidaat mag voor aanvang van het examen geen aantekeningen maken op het (klad)papier. Behoudens hun naam, klas, vak, examennummer, naam docent.
- Het werk dient met een pen (dus geen potlood) te worden gemaakt, behalve bij tekeningen (grafieken).
- De kandidaten dienen duidelijk leesbaar hun naam en klas op het werk te vermelden, zo ook vak, datum en naam van hun vakdocent.
- De kandidaten mogen de examenzaal pas na 60 minuten verlaten en/of volgens het vertrekschema.
- Vóór het verlaten van het examenlokaal door de kandidaat is het gemaakte werk door één van de surveillanten volledig ingenomen.
- Bij het centraal examen geldt dat de opgaven tot het einde van de ochtend- of middagzitting in het examenlokaal moeten blijven.
- De kandidaten dienen altijd de aanwijzingen van de surveillanten op te volgen.

7. VERKORTE WEERGAVE VAN HET EXAMENREGLEMENT

Inleiding:

1. Gebruikte afkortingen: SE = schoolexamen, CE = centraal examen.
2. De examencommissie wordt gevormd door de vestigingsdirecteur, de secretaris van het eindexamen en een vertegenwoordiging van de docenten die lesgeven in enig jaar waarover het schoolexamen zich uitstrekt.
3. Het vmbo-examen Theoretische Leerweg omvat minimaal zeven theoretische vakken.

Het schoolexamen:

1. De directeur van de vestiging en de secretaris van de examens vormen samen het dagelijks bestuur.
2. De examencommissie oordeelt, nadat de betrokken kandidaat en de examinerator zijn gehoord, over het alsnog afleggen van een gemiste toets, herkansing of herziening van een SE-cijfer.
3. Tegen het besluit van het dagelijks bestuur kan beroep worden aangetekend bij de commissie van beroep. Als herkansing of herziening van een SE-cijfer is toegestaan en heeft plaatsgevonden, is geen beroep meer mogelijk.
4. Het programma van toetsing en afsluiting (PTA) wordt in leerjaar 3 uiterlijk begin oktober uitgereikt. In dit programma staat aangegeven:
 - i. Welke onderdelen/eindtermen van het examenprogramma in het SE worden getoetst,
 - ii. Hoe de examenstof over de toetsen is verdeeld,
 - iii. Hoe het SE plaatsvindt: mondeling, schriftelijk, d.m.v. practicum,
 - iv. Op welke wijze de beoordeling tot stand komt en meeweegt,
 - v. De tijdsduur van het SE en van een eventuele voorbereiding.
5. Na elke SE-periode ontvangen de kandidaten een cijferoverzicht.
6. De kandidaat die te laat komt voor een schriftelijk tentamen wordt tot 15 minuten na het tijdstip van aanvang toegelaten bij een toetsduur van 60 minuten en tot 30 minuten bij een toetsduur van 80 of 100 minuten.
7. Bij de kandidaat die te laat komt bij een mondeling examen zal in eerste instantie de tijd in mindering worden gebracht op de voorbereidingstijd. Indien de kandidaat dusdanig te laat is dat de voorbereidingstijd is afgelopen dient de kandidaat gelijk met het mondeling te starten.
8. Afwezigheid door ziekte dient vóór 08:30 uur telefonisch gemeld te worden. Voor minderjarige kandidaten dienen de ouders contact met de school op te nemen.
9. Wanneer het resultaat van een gemaakte toets door overmacht beneden verwachting is, kan de kandidaat binnen drie dagen een verzoek tot herkansing indienen bij de examensecretaris. Het dagelijks bestuur beslist.

Het centraal examen:

1. Indien een kandidaat om een geldige reden in het eerste tijdvak één of meer toetsen niet kan maken, wordt hem/haar in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het CE in ten hoogste twee vakken te voltooien.
2. De kandidaat heeft het recht in het tweede tijdvak deel te nemen aan de herkansing van het CE in één vak. In dit geval geldt het hoogste cijfer behaald in het eerste of tweede tijdvak.
3. Een kandidaat die te laat komt, wordt tot uiterlijk een half uur na aanvang van het CE tot het examenlokaal toegelaten.
4. Binnen één klokuur na aanvang van de zitting en gedurende het laatste kwartier mag een kandidaat het examenlokaal niet verlaten.
5. Deelname aan een schoolexamen of centraal examen betekent dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.

Onregelmatigheden:

1. Onregelmatigheden worden behandeld door de secretaris van de examens, deze maakt een proces-verbaal van elke onregelmatigheid.
2. Indien een kandidaat zich aan enig deel van het examen onttrekt of zich aan onregelmatigheden schuldig maakt of zich onttrekt aan het volgen van de lessen volgens het lesrooster, kan de vestigingsdirecteur besluiten maatregelen te nemen.
3. De maatregelen kunnen zijn:
 - i. Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het SE of het CE;
 - ii. Het ontzeggen van deelname of verdere deelname aan een of meer zittingen van het SE;
 - iii. Het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het SE;
 - iv. Er moet opnieuw examen worden gedaan in door de vestigingsdirecteur aan te wijzen onderdelen.
4. Ontzegging van verdere deelname van het SE houdt automatisch ook ontzegging van deelname aan het CE in.
5. De voorzitter van de examencommissie stelt de kandidaat en zijn/haar ouder(s)/verzorger(s) zo spoedig mogelijk in kennis van de genomen beslissing. Ook informeert deze de Inspectie en de centrale directie.
6. De kandidaat kan binnen drie schooldagen schriftelijk bezwaar aantekenen bij het dagelijks bestuur van de examencommissie. Binnen vijf dagen na ontvangst van het bezwaarschrift deelt het dagelijks bestuur de uitslag schriftelijk mede.
7. De kandidaat kan binnen vijf dagen na ontvangst van de beslissing van het dagelijks bestuur in beroep gaan bij de commissie van beroep. Deze bestaat uit de voorzitter van de centrale directie en de voorzitter van de medezeggenschapsraad.
8. De commissie van beroep beslist binnen twee weken en deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, ouders/verzorgers en inspectie.

Slotbepalingen:

1. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, zowel ten aanzien van het SE als van het CE, beslist de examencommissie.
2. Het hier gepresenteerde reglement is een verkorte weergave van het volledige examenreglement. Het examenreglement ligt voor iedereen ter inzage bij de secretaris van de examens en wordt gepubliceerd op de website. Elke kandidaat wordt geacht dit (verkorte)reglement te kennen.

8. CIJFERBEPALING EN UITSLAGREGELING:

1. De weging van de cijfers voor de verschillende onderdelen staat vermeld bij het programma van toetsing en afsluiting (zie bijlage A en verder).
2. De examinerator drukt zijn/haar eindoordeel voor het SE in elk vak uit in een cijfer afgerond op één decimaal. Het vak CKV wordt beoordeeld met de kwalificatie “voldoende” of “goed”. Voor het vak LO-1 moet aan alle onderdelen voldaan zijn.
3. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een afgerond cijfer zonder decimalen.

Geslaagd is een kandidaat die:

Ten eerste:

- Het gemiddelde van alle centraal examencijfers is tenminste 5,50*
- Voor Nederlands tenminste een eindcijfer 5.

Daarna gelden de volgende criteria:

- Als je eindcijfers 6 of hoger zijn, of,
- Als je één 5 hebt en al je andere cijfers 6 of hoger zijn, of,
- Als je één 4 hebt en al je andere cijfers 6 of hoger zijn, waarvan tenminste één 7 of hoger is, of
- Als je twee 5-en hebt en al je andere cijfers 6 of hoger zijn, waarvan er tenminste één 7 of hoger is

En

- KCKV en Lichamelijke Oefening ‘voldoende’ of ‘goed’ zijn, én
- Het profielwerkstuk ‘voldoende’ of ‘goed’ is.

*Bij de berekening van het gemiddeld centraal examencijfer dient men uit te gaan van het onafgeronde cijfer. Een kandidaat moet ten minste een gemiddelde van 5,50 halen (de eerste decimaal moet een 5 zijn), daarna gelden de overige uitslagbepalingen. Een kandidaat die gemiddeld een 5,48 gehaald heeft, is (in eerste instantie) gezakt.

In de uitslagvergadering kan worden bekeken welk vak er eventueel beduidend kan worden of welk vak herkomst moet worden om alsnog boven de norm van een gemiddelde van 5,50 uit te komen.

Een kandidaat die een vrijstelling heeft voor wiskunde, zal in leerjaar 4 wel een rekentoets moeten afronden. Deze rekentoets is op niveau 2F en wordt gezien als een schoolexamen.

9. DE HERKANSINGSREGELING

- a) De kandidaat heeft in leerjaar 4 het recht één toets uit een SE-periode te herkansen, mits dit is aangegeven in het PTA van het betreffende vak en alle handelingsdelen met een voldoende zijn afgesloten, het hoogste cijfer telt.
- b) De kandidaat heeft het recht in het derde leerjaar een herexamen te doen voor het vak Maatschappijleer. Dit herexamen vindt plaats aan het eind van leerjaar 3.
- c) Uitgezonderd voor herkansing zijn: practica, verslagen, scripties, werkstukken en excursies.

9.1 Ziekte bij herkansing (zowel bij SE als CE)

Bij ziekte dient de kandidaat direct na herstel persoonlijk een verzoek in te dienen bij de examensecretaris voor een nieuwe herkansmogelijkheid. Het dagelijks bestuur van de examencommissie beslist of er sprake is van overmacht. Indien dat het geval is dan mag de kandidaat alsnog herkansen.

10. TOEGESTANE HULPMIDDELEN BIJ SCHOOL- EN CENTRAAL EXAMEN VMBO 2026 - 2027

Vak	Hulpmiddelen
Alle vakken	Basispakket, bestaande uit: - Schrijfmateriaal incl. millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - geometrische driehoek - vlakgum - elektronisch rekenapparaat
Alle schriftelijke examens	Woordenboek Nederlands
Moderne vreemde talen	Woordenboek naar en vanuit de vreemde taal.
Wiskunde	Naast of in plaats van de geometrische driehoek: een windroos. Roosterpapier in cm ²
NaSk 1 en NaSk 2	Door College van Toetsing en Examen goedgekeurd informatiemateriaal, Binas 2 ^e editie

10.1 Toelichting bij de tabel

a) Woordenboek Nederlands

Een eendelig verklarend woordenboek Nederlands is toegestaan bij alle schriftelijke examens; dus NIET: bij het cpe beeldend GL/TL. WEL: bij het cse beeldend GL/TL. In plaats van het eendelig woordenboek Nederlands mag ook gebruik gemaakt worden van een woordenboek van Nederlands naar een vreemde taal (bijvoorbeeld naar de thuistaal van de kandidaat).

Een digitaal woordenboek is niet toegestaan.

Waar de spelling van het Nederlands wordt beoordeeld, zijn alleen schrijfwijzen volgens de huidige officiële spellingsregels toegestaan.

Het woordenboek kan een natuurlijk en vanzelfsprekend hulpmiddel zijn dat de kandidaat zekerheid verschaft bij een enkel woord; het kan ook leiden tot bijvoorbeeld tijdnoed als een kandidaat zekerheidshalve te veel woorden opzoekt. Bij vakspecifieke termen kan het woordenboek ook aanleiding geven tot verwarring. Een voorbeeld: eentonigheid heeft in het vak muziek een betekenis die niet strookt met de beschrijving in een woordenboek. In situaties zoals het voorbeeld bij het vak muziek is de vakinhoudelijke omschrijving de geldige; voor een inhoudelijk afwijkende omschrijving worden geen punten toegekend, ook niet als de kandidaat deze omschrijving letterlijk aan het woordenboek heeft ontleend.

b) Woordenboek bij de moderne vreemde talen

Bij de moderne vreemde talen is een woordenboek naar én een woordenboek vanuit de moderne vreemde taal toegestaan, in één band of in twee afzonderlijke delen. Een woordenboek naar de vreemde taal is zinvol bij examens die een onderdeel schrijfvaardigheid bevatten.

- c) Rekenmachine
Bij wiskunde, NaSk 1 en NaSk 2 moet de rekenmachine naast de grondbewerkingen tevens beschikken over toetsen voor pi, machten, wortel en sin/cos/tan en hun inversen. Bij de overige vakken zijn de grondbewerkingen optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen voldoende. Meer mogelijkheden mag, maar de rekenmachine mag niet één of meer van de volgende eigenschappen hebben: lichtnet aansluiting tijdens het examen, opladen tijdens het examen, schrijfblok, alarm of ander geluid, alfanumeriek (letters op scherm), grafieken weergeven, zend- of ontvanginstallatie.
- d) informatieboekje bij NaSk 1 en NaSk 2
Bij het SE en CE NaSk 1 en NaSk 2 in de gemengde en theoretische leerweg heeft de kandidaat op het examen informatiemateriaal nodig, deze wordt door de school geleverd.

10.2 Aanvullende opmerkingen:

- a) Formules wiskunde
Bij de exameneenheid meetkunde van het centraal examen wiskunde in GL/TL moet de kandidaat enkele oppervlakte- en inhoudsformules kunnen toepassen, de kandidaat hoeft deze formules echter niet te kennen. Bij deze centrale examens GL/TL worden alle formules opgesomd in één tabel in het examen.
- b) Computer
Bij alle schriftelijke examens is de computer toegestaan als schrijfgerei. De school kan dat toestaan voor speciale groepen kandidaten bijvoorbeeld de dyslectische kandidaten. Als de computer als schrijfgerei wordt gebruikt, is het van belang dat kandidaten geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een digitale atlas of een digitaal woordenboek), en moet ook de opslag (bijvoorbeeld uitprinten) worden geregeld. Bij gebruik van de computer als schrijfgerei hoeft de spellingscontrole niet te worden uitgeschakeld.
De computer kan tenslotte worden gebruikt als hulpmiddel voor kandidaten met een beperking; bijvoorbeeld voor audio (Daisy of spraaksynthese), of voor vergroting "op maat" van de pdf van het examen op het beeldscherm. Ook dan mag de kandidaat geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen.
Bij elke inzet van de computer geldt tevens onverkort de lijst van toegestane hulpmiddelen. Met andere woorden: ook naast een computerexamen of voor een kandidaat die schrijft op de computer, is alleen een (papieren) woordenboek toegestaan. Uit een kleine praktijkproef is gebleken dat deze op het eerste gezicht wellicht anachronistische oplossing goed uitvoerbaar is.
- c) Aanpassingen voor kandidaten met een beperking
Dit overzicht regelt niet de toegestane hulpmiddelen voor kandidaten met een beperking. Daarover beslist de directeur aan de hand van het deskundigenrapport omtrent de beperking van de kandidaat. Als bijvoorbeeld de kandidaat recht heeft op audio, dan is een hulpmiddel dat voor de audio zorgt (daisyspeler, computer of leespen) een toegestaan hulpmiddel; waarbij niet-toegestane hulpmiddelen zoals een digitaal woordenboek ontoegankelijk moeten zijn gemaakt.

Het is mogelijk dat er spanning is tussen de toegestane hulpmiddelen en wat voor de kandidaat op grond van zijn beperking gewenst is. In dat geval verstaat de directeur zich met de inspectie.

- d) Noodzakelijk of toegestaan?
De lijst geeft een opsomming van de toegestane hulpmiddelen. Een kandidaat die bij een vak een voor dat vak toegestaan hulpmiddel gebruikt, is niet in overtreding. Een kandidaat die zonder het hulpmiddel aan het examen wenst deel te nemen, mag echter niet op grond van het ontbreken van het hulpmiddel de toegang

worden ontzegd. De mate waarin een toegestaan hulpmiddel ook noodzakelijk is, varieert tussen vakken, hulpmiddelen en kandidaten. Een feitelijk noodzakelijk hulpmiddel is de Binas bij NaSk 1 en NaSk 2: het lijkt niet aannemelijk dat een kandidaat alle informatie heeft gememoriseerd. Bij het verklarend woordenboek Nederlands is de behoefte en noodzaak kandidaat-afhankelijk: de een kent meer woorden dan de ander, de een heeft ook meer behoefte aan de zekerheid van het woordenboek dan de ander. Bij examens moderne vreemde talen zonder schrijfvaardigheid is een woordenboek naar de vreemde taal eigenlijk overbodig - het is slechts toegestaan om de regelgeving eenvoudig te houden (bij examens met schrijfvaardigheid is het immers weer wel zinvol), en ter voorkoming van veronderstelde rechtsongelijkheid ten opzichte van kandidaten die beschikken over beide delen in één band.

11. PROFIELVAKKEN

De kandidaat doet examen in tenminste één van de volgende profielen:

- Economie
- Techniek
- Zorg & welzijn

Bij deze profielen hoort tenminste één verplicht profielvak en een verplicht profielkeuzevak. Daarbuiten worden drie vakken in het vrije deel gekozen. Zie hiervoor onderstaand schema.

Profiel	Economie	Techniek	Zorg & welzijn
Verplichte vakken	Nederlands Engels Maatschappijleer Profielwerkstuk Kckv LO 1	Nederlands Engels Maatschappijleer Profielwerkstuk Kckv LO 1	Nederlands Engels Maatschappijleer Profielwerkstuk Kckv LO 1
Verplichte profielvak(ken)	Economie	NaSk 1	Biologie
Verplichte profielkeuzevakken (1) ¹	Duits Frans Wiskunde	Wiskunde	Aardrijkskunde Geschiedenis Maatschappijkunde Wiskunde
Vakken in vrije deel (3) ¹	PGP ² & 2 uit overige vakken ³	PGP ² & 2 uit overige vakken ³	PGP ² & 2 uit overige vakken ³

¹ Tussen haakjes het aantal vakken dat gekozen moet worden.

² Praktijkgericht programma

³ Overige vakken zijn:

- Duits
- Frans
- Economie
- Biologie
- NaSk 1
- NaSk 2
- Geschiedenis
- Aardrijkskunde
- Maatschappijkunde
- BTE (beeldende vorming & tekenen)
- LO 2

12. SCHOOLEXAMEN REKENEN

Voor kandidaten die geen eindexamen doen in het vak wiskunde bieden de overige vakken onvoldoende basis om rekenen te onderhouden en te examineren. Ook voor deze kandidaten is het van belang dat zij hun rekenvaardigheden op peil houden en dat zij goed kunnen rekenen als zij het voortgezet onderwijs verlaten. Zij dienen **wel** een schoolexamen rekenen (2F) af te leggen. Voorafgaande aan dit schoolexamen houden zij hun rekenniveau bij door een oefenprogramma welke door de wiskundeleraar aangeboden en begeleid wordt. Het schoolexamen rekenen zal digitaal afgenomen worden.

13. PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING (PTA)

Op de volgende bladzijden staan per SE-periode de vakken als samenvatting beschreven. De PTA's staan uitgebreid beschreven in de bijlagen A t/m T. Aangeven wordt per periode; de te behandelen oefenstof, de weging en de totale weging in het betreffende leerjaar. Indien een opdracht van toepassing is, staat omschreven hoe en wanneer een opdracht ingeleverd dient te worden.

Indien de inleverdatum wordt overschreden, dan zal de kandidaat op de eerstvolgende dinsdagmiddag(en) op school alsnog het ontbrekende deel moeten afronden. Er zal wel puntenaftrek zijn vanwege het overschrijden van de inleverdatum.

Klik op het [blauw](#) gearceerde vak, je komt dan op examenblad.nl. Hier vind je bij het betreffende vak het volledige examenprogramma.

Bijlage overzicht PTA

Samenvatting SE-periode 3.1 maandag 26 oktober tot en met vrijdag 30 oktober 2026							
Vak	Stofaanduiding	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansing	Beoordeling	Opmerkingen
Nederlands	Geen schriftelijke toets in deze periode, wel een presentatie						Zie bijlage A
Engels	Leestechnieken Herkenning hoofdgedachte	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage B
Duits	Geen schriftelijke toets in deze periode, wel een presentatie						Zie bijlage C
Frans	Geen schriftelijke toets in deze periode, wel een presentatie						Zie bijlage D
Wiskunde	Procenten, (exponentiële) formules, tabel en grafiek	Schriftelijk	60	4%	Nee	Cijfer	Zie bijlage E
Economie	Consumptie deel 1	Schriftelijk	60	7%	Nee	Cijfer	Zie bijlage F
Geschiedenis	Relatie Nederland & Indonesië	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage G
Maatschappijleer	Burgerschap en media	Schriftelijk	60	20%	Nee	Cijfer	Zie bijlage H
Aardrijkskunde	Arm en rijk	Schriftelijk	60	10%	Nee	Cijfer	Zie bijlage I
NaSk 1	Licht en beeld	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage J
NaSk 2	Basisvaardigheden & Mens en omgeving	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage K
Biologie	Ordering	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage L

Voor verdere uitleg zie bijlage A en verder

Samenvatting SE-periode 3.2 maandag 11 januari tot en met maandag 18 januari 2027							
Vak	Stofaanduiding	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansing	Beoordeling	Opmerkingen
Nederlands	Taalgebruik & Schrijfvaardigheid	Schriftelijk	60	10%	Nee	Cijfer	Zie bijlage A
Engels	Informeel schrijven	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage B
Duits	Kijk- en luistervaardigheid buiten de SE-week om						Zie bijlage C
Frans	Kijk- en luistervaardigheid buiten de SE-week om						Zie bijlage D
Wiskunde	Wiskundige verbanden Goniometrie	Schriftelijk	80	7%	Nee	Cijfer	Zie bijlage E
Economie	Consumptie deel 2	Schriftelijk	60	7%	Nee	Cijfer	Zie bijlage F
Geschiedenis	Nederland als industriële samenleving	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage G
Maatschappijleer	Cultuur en socialisatie	Schriftelijk	60	20%	Nee	Cijfer	Zie bijlage H
Aardrijkskunde	Bronnen van energie	Schriftelijk	60	10%	Nee	Cijfer	Zie bijlage I
NaSk 1	Stoffen, bouw van materie en verbranden	Schriftelijk	60	10%	Nee	Cijfer	Zie bijlage J
NaSk 2	Water, zuren & basen, reinigingsmiddelen	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage K
Biologie	Ecologie	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage L

Voor verdere uitleg zie bijlage A en verder

Samenvatting SE-periode 3.3 vrijdag 19 maart tot en met donderdag 25 maart 2027							
Vak	Stofaanduiding	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansing	Beoordeling	Opmerkingen
Nederlands	Leesvaardigheid & Woordenboekgebruik	Schriftelijk	80	10%	Nee	Cijfer	Zie bijlage A
Engels	Leestechnieken Open vragen	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage B
Duits	Geen schriftelijke toets in deze periode, wel een handelingsdeel						Zie bijlage C
Frans	Schrijfvaardigheid	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage D
Wiskunde	Procenten, koers & kaart en meetkunde	Schriftelijk	100	7%	Nee	Cijfer	Zie bijlage E
Economie	Arbeid, productie en bedrijfsleven	Schriftelijk	60	7%	Nee	Cijfer	Zie bijlage F
Geschiedenis	De Eerste Wereldoorlog	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage G
Maatschappijleer	Politiek en beleid	Schriftelijk	60	20%	Nee	Cijfer	Zie bijlage H
Aardrijkskunde	Geen schriftelijke toets in deze periode, wel een handelingsdeel					Cijfer	Zie bijlage I
NaSk 1	Elektrische energie	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage J
NaSk 2	Basischemie voor vervolgopleiding en beroep	Schriftelijk	60	10%	Nee	Cijfer	Zie bijlage K
Biologie	Geen schriftelijke toets in deze periode						Zie bijlage L

Voor verdere uitleg zie bijlage A en verder

Samenvatting SE-periode 3.4 maandag 21 juni tot en met vrijdag 25 juni 2027							
Vak	Stofaanduiding	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansing	Beoordeling	Opmerkingen
Nederlands	Geen schriftelijke toets in deze periode, wel een handelingsdeel						Zie bijlage A
Engels	Informeel schrijven	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage B
	Buiten de schriftelijke toets in deze periode ook een handelingsdeel						Zie bijlage B
Duits	Leesvaardigheid	Schriftelijk	60	8%	Nee	Cijfer	Zie bijlage C
Frans	Leesvaardigheid	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage D
Wiskunde	Rekenen, wiskundige verbanden en goniometrie	Schriftelijk	100	7%	Nee	Cijfer	Zie bijlage E
Economie	Overheid en bestuur & internationale ontwikkeling	Schriftelijk	60	7%	Nee	Cijfer	Zie bijlage F
Geschiedenis	De Koude Oorlog	Schriftelijk	80	7%	Nee	Cijfer	Zie bijlage G
Maatschappijleer	Rechtsstaat	Schriftelijk	60	20%	Nee	Cijfer	Zie bijlage H
Aardrijkskunde	Grenzen en identiteit & Grenzen en iden... in de VS	Schriftelijk	60	15%	Nee	Cijfer	Zie bijlage I
NaSk 1	Veiligheid in het verkeer	Schriftelijk	80	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage J
NaSk 2	Mens en omgeving: Verbranding	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Zie bijlage K
Biologie	Generatie tot generatie	Schriftelijk	100	10%	Nee	Cijfer	Zie bijlage L

Voor verdere uitleg zie bijlage A en verder

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
3.1	Spreekvaardigheid	NE/K/2/3/5/8 NE/V/1/3	Praktisch	n.v.t.	5%	Nee	Cijfer	Literatuuranalyse Fictie Presentatie
3.2	Taalgebruik & schrijfvaardigheid	NE/K/1/2/3/7 NE/V/1/2/3	Schriftelijk	60	10%	Nee	Cijfer	Zakelijke e-mail (65%) + Curriculum Vitae (35%)
3.3	Leesvaardigheid & woordenboekgebruik	NE/K/2/3/4/6 NE/V/1/3	Schriftelijk	80	10%	Nee	Cijfer	
3.4	Fictiedossier	NE/K/2/3/5/7 NE/K/ 8 NE/V/1/2/3	Praktisch	n.v.t.	10%	Nee	Cijfer	Zie toelichting

Totale gewicht SE 3^e leerjaar

35%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
4.1	Kijk- & luistervaardigheid	NE/K/1/2/4 NE/V/1/3	Digitaal	45	15%	Nee	Cijfer	Wordt buiten de SE-week afgenomen
4.2	Mondelinge taalvaardigheid	NE/K/2/3/5/8 NE/V3	Mondeling	20	25%	Nee	Cijfer	
	Fictiedossier	NE/K/2/3/5/8 NE/V3	Praktisch	n.v.t.			V/NV*	Zie toelichting
4.3	Lees- & schrijfvaardigheid	NE/K/2/3/6/7 NE/V/1/2/3	Schriftelijk	100	25%	Ja	Cijfer	

Totale gewicht SE 4^e leerjaar

65%

* V = Voldaan NV = Niet Voldaan
(alle onderdelen dienen voldaan te zijn)

Toelichting Nederlands

Fictiedossier

Het fictiedossier is een digitaal dossier op Google Drive op het schoolaccount van de leerling. Deze map, genoemd: *-Eigen naam - Fictiedossier Nederlands -*, wordt gedeeld met de betreffende docent Nederlands.

De inhoud van het fictiedossier (zowel leerjaar 3 als leerjaar 4) vormt de basis voor het mondelinge examen 4.2.

Fictiedossier

Klas 3

Onderdeel	Beoordeling	Inleverdata
1. Verslag kort verhaal	V/NV*	18 september 2026
2. Leesboek 1	V/NV* ¹	6 november 2026
3. Filmtoets	Cijfer ²	Afname uiterlijk 18 december 2026
4. Leesboek 2	Cijfer ²	29 januari 2027
5. Leesboek 3	Cijfer ²	2 april 2027
6. Poëzieproject	Cijfer ²	21 mei 2027
7. Klassenboek	V/NV*	25 juni 2027

Klas 4

Onderdeel	Beoordeling	Inleverdata
8. Verslag kort verhaal - klassikaal	V/NV*	Data volgen bij addendum 2027/2028
9. Verslag kort verhaal - zelfgekozen	V/NV*	Data volgen bij addendum 2027/2028
10. Leesboek 4	V/NV*	Data volgen bij addendum 2027/2028
11. Filmverslag & fictie-opdracht	V/NV*	Data volgen bij addendum 2027/2028
12. Leesautobiografie	V/NV*	Data volgen bij addendum 2027/2028

* V = Voldaan NV = Niet Voldaan (alle onderdelen dienen voldaan te zijn om deel te kunnen nemen aan het mondelinge examen 4.2)

¹ In de beoordeling van SE 3.1 Spreekvaardigheid wordt het element 'Leesboek 1' meegewogen in de beoordeling.

² De vier becijferde onderdelen wegen even zwaar in de bepaling van 3.4 Fictiedossier.

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
3.1	Leestechnieken Herkenning hoofdgedachte	EN/K/3/4 EN/V1	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Toegestaan: eigen woordenboek NE-EN en EN-NE
3.2	Informeel schrijven	EN/K/3/4 EN/V1	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Toegestaan: eigen woordenboek NE-EN en EN-NE
3.3	Leestechnieken Open vragen	EN/K/3/4 EN/V/1/3	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Toegestaan: eigen woordenboek NE-EN en EN-NE
3.4	Informeel schrijven	EN/K/3/4 EN/V1	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Toegestaan: eigen woordenboek NE-EN en EN-NE
	Taalportfolio	EN/K/2/3/4 EN/K7	Praktisch	n.v.t.	5%	Nee	Cijfer	Zie toelichting

Totale gewicht SE 3^e jaar
25%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
4.1	Schrijfvaardigheid 1. Email/brief 2. Tekst/Compositie Schrijven	EN/K/3/7 EN/V5	Schriftelijk	100	15%	Ja	Cijfer	Toegestaan: eigen woordenboek NE-EN en EN-NE
4.2	Spreek- en gespreksvaardigheid	EN/K/3/6 EN/V5	Mondeling	15	20%	Nee	Cijfer	Zie toelichting
4.3	Leesvaardigheid	EN/K/3/4 EN/V/1/5	Schriftelijk	60	10%	Ja	Cijfer	Toegestaan: eigen woordenboek NE-EN en EN-NE
	Fictiedossier	EN/K3 EN/V/1/5	Schriftelijk	n.v.t.	10%	Nee	Cijfer	Zie toelichting.
4.3	Kijk- en luistervaardigheid	EN/K/3/5 EN/V5	Digitaal	60	20%	Ja	Cijfer	Wordt buiten de SE-week afgenomen

Totale gewicht SE 4^e jaar
75%

Toelichting Engels

Klas 3

Taalportfolio

De examenkandidaat toont met dit taalportfolio een stijgende lijn in zijn ontwikkeling aan m.b.t. Engelse taalvaardigheid. Het portfolio bestaat uit de volgende onderdelen:

Onderdeel	Beoordeling
1. 10 Non-fictie artikelen lezen en duiden	V/NV*
2. 10 Engels sprekende video's van minimaal 10 minuten bekijken en duiden	V/NV*
3. 2 Spreekopdrachten, inclusief research video/presentatie	Cijfer
4. 2 Literaire werken (minimaal 1 roman en 10 korte verhalen)	Cijfer
5. 2 kijk/-luistertoetsen	Cijfer

* V = Voldaan NV = Niet Voldaan (alle onderdelen dienen voldaan te zijn).

De zes becijferde onderdelen wegen even zwaar in de bepaling van het taalportfolio-cijfer.

Klas 4

Fictiedossier

Fictiedossier 1 wordt afgesloten met een open-vragen-toets tijdens de reguliere lessen. Leerlingen reflecteren op het boek dat gelezen is en substantiëren hun mening en oordeel met feiten uit het literair werk. Het gebruik van aantekeningen en notities is toegestaan. Keuze van het literairwerk en/of korte verhalen geschiedt in overleg met de docent en wordt beoordeeld op: inhoud, taal en op reflectie en analyse. Fictiedossier 2 bestaat uit het lezen van een tweede literairwerk (roman of korte verhalen).

Spreek- en gespreksvaardigheid

De kandidaat bespreekt **fictiedossier 1** en een gelezen artikel. De kandidaat krijgt 20 minuten voor aanvang het artikel te lezen.

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
3.1	Spreekvaardigheid	DU/K6	Mondeling	Max.5	5%	Nee	Cijfer	Aan de hand van een PPT vertelt de leerling over zichzelf (ERK A2)
3.2	Kijk- en luistervaardigheid	DU/K/2/3/4 DU/K5	Schriftelijk	60	7%	Nee	Cijfer	Wordt buiten de SE-week afgenomen
3.3	Portfolio basisvaardigheden	DU/K/2/3/4	Portfolio	n.v.t.			V/NV*	Zie toelichting
3.4	Leesvaardigheid	DU/K/2/3/4	Schriftelijk	60	8%	Nee	Cijfer	Toegestaan: eigen woordenboek NE-DU en DU-NE

Totale gewicht SE 3^e leerjaar

20%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
4.1	Schrijfvaardigheid	DU/K/2/3/7 DU/V/2/3/5	Schriftelijk	60	25%	Ja	Cijfer	Toegestaan: eigen woordenboek NE-DU en DU-NE Op basis van materiaal dat in de les wordt aangeboden schrijft de leerling een brief die past bij de behandelde thema's
	Portfolio schrijfvaardigheid		Schriftelijk	n.v.t.			V/NV*	Zie toelichting
4.2	Gespreksvaardigheid	DU/K/1/2/6 DU/V3	Mondeling	20	30%	Nee	Cijfer	10 minuten individueel, 10 minuten in tweetallen
4.3	Kijk- en luistervaardigheid	DU/K/2/5 DU/V3	Digitaal	60	25%	Ja	Cijfer	Wordt buiten de SE-week afgenomen

Totale gewicht SE 4^e leerjaar

80%

* V = Voldaan NV = Niet Voldaan
(alle onderdelen dienen voldaan te zijn)

Toelichting Duits

De leerling wordt in de les gewezen op handige bronnen als extra websites en online programma's om zelfstandig aan de verwerving van de Duitse taal te kunnen werken. Doel van leerjaar 3 is mede om de leerling goed te voorbereiden op een weloverwogen keuze voor Duits als examenvak. ERK staat voor Europees Referentie Kader. Zie ook de site <https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/mvt/erk/> .

Klas 3

3.1 Spreekvaardigheid Afgenomen in de periode 29 september tot en met 8 oktober 2026

3.3 Portfolio basisvaardigheden

In het portfolio is het volgende aanwezig is:

- De verwerkingsopdrachten over het gelezen boek en de bekeken film
- De gemaakte opdrachten van het (examen)idoom, grammatica en werkwoorden

Het portfolio dient compleet te zijn, er verzorgd uit te zien en dient uiterlijk 5 maart 2027 ingeleverd te worden.

Klas 4

Beoordeling portfolio schrijfvaardigheid

Van het portfolio wordt verwacht dat:

- Alle gemaakte oefenbrieven aanwezig zijn
- Het extra materiaal (grammaticaopdrachten, leesteksten enz.) aanwezig is

Het portfolio dient compleet te zijn, er verzorgd uit te zien.

Beoordelingscriterium

Spreek- en gespreksvaardigheid: Het cijfer voor dit onderdeel is gebaseerd op uitspraak en gespreksvaardigheid en de mate van voorbereiding. Het beoordelingsformulier wordt vooraf kenbaar gemaakt en besproken.

Bij het SE 4.2 (mondeling) mogen de leerlingen alleen tijdens de voorbereiding gebruik maken van een woordenboek en niet tijdens het mondeling.

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min)	Gewicht SE	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
3.1	Spreekvaardigheid	FA/K6	Mondeling	Max.5	5%	Nee	Cijfer	Aan de hand van een PPT vertelt de leerling over zichzelf (ERK A2)
3.2	Kijk- en luistervaardigheid	FA/K/2/3/4/5	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Wordt buiten de SE-week afgenomen
3.3	Schrijfvaardigheid	FA/K/3/4 FA/V1	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Geen woordenboek toegestaan
3.4	Leesvaardigheid	FA/K/2/3/4	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Toegestaan: eigen woordenboek NE-FA en FA-NE
	Portfolio basisvaardigheden	FA/K/2/3/4	Portfolio	n.v.t.			V/NV*	Zie toelichting

Totale gewicht SE 3^e leerjaar

20%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min)	Gewicht SE	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
4.1	Schrijfvaardigheid: Het schrijven van (in)formele brieven en e-mails	FA/K/2/3/7 FA/V/2/3/5	Schriftelijk	60	25%	Ja	Cijfer	Op basis van materiaal dat in de les wordt aangeboden schrijft de leerling brieven en/of e-mails die passen bij de behandelde thema's. Toegestaan: eigen woordenboek NE-FA en FA-NE
4.2	Gespreksvaardigheid	FA/K/1/2/6 FA/V3	Mondeling	20	30%	Nee	Cijfer	10 minuten individueel & 10 minuten in tweetallen
4.3	Kijk- en luistervaardigheid	FA/K/2/5 FA/V3	Digitaal	60	25%	Ja	Cijfer	Wordt buiten de SE-week afgenomen

Totale gewicht SE 4^e leerjaar

80%

* V = Voldaan NV = Niet Voldaan
(alle onderdelen dienen voldaan te zijn)

Toelichting Frans

De leerling wordt in de les gewezen op handige bronnen als extra websites en online programma's om zelfstandig aan de verwerving van de Franse taal te kunnen werken. Doel van leerjaar 3 is mede om de leerling goed te voorbereiden op een weloverwogen keuze voor Frans als examenvak. ERK staat voor Europees Referentie Kader. Zie ook de site <https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/mvt/erk/> .

Klas 3

Portfolio basisvaardigheden

In het portfolio is het volgende aanwezig is:

- De verwerkingsopdrachten over het gelezen boek en de bekeken film
- De gemaakte opdrachten van het (examen)idoom, grammatica en werkwoorden
- De schrijfopdrachten
- Opdrachten met betrekking tot kennis van land en volk
- Oefenmateriaal, aangeleverd tijdens de les

Het portfolio dient compleet te zijn, er verzorgd uit te zien en dient uiterlijk 5 maart 2027 ingeleverd te worden.

Klas 4

In klas 4 leest de leerling een boek (klassikaal; leesvaardigheidstraining), kijkt een film (klassikaal; luister-kijkvaardigheidstraining)
Over het boek en de film wordt een verwerkingsopdracht gemaakt.

Beoordelingscriteria klas 4

Spreek- en gespreksvaardigheid:	Het cijfer voor dit onderdeel is gebaseerd op uitspraak en gespreksvaardigheid. Het beoordelingsformulier wordt vooraf kenbaar gemaakt en besproken.
---------------------------------	---

Bij het SE 4.2 (mondeling) mogen de leerlingen alleen tijdens de voorbereiding gebruik maken van een woordenboek en niet tijdens het mondeling.

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
3.1	Procenten Exponentiële formules Formules, tabel en grafiek	WI/K/3/4	Schriftelijk	60	4%	Nee	Cijfer	Getal & Ruimte 3 vmbo - KGT H1 en H3
3.2	Wiskundige verbanden Goniometrie	WI/K/3/4 WI/V1	Schriftelijk	80	7%	Nee	Cijfer	Getal & Ruimte 3 vmbo - KGT H1 (exponentiële formules), H3, H6 & Goniometrie
3.3	Procenten Koers en Kaart Meetkunde	WI/K/3/5/6	Schriftelijk	100	7%	Nee	Cijfer	Getal & Ruimte 3 vmbo - KGT Hoofdstuk 1 (procenten), H2 & H9
3.4	Rekenen Wiskundige verbanden Goniometrie	WI/K/3/4/5	Schriftelijk	100	7%	Nee	Cijfer	Getal & Ruimte 3 vmbo - KGT H8, H10, Eenheden van gewicht & Goniometrie

Totale gewicht SE 3^e jaar

25%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
4.1	Statistiek Wiskundige verbanden Meetkunde	WI/K/3/4/5 WI/K/6/7/8 WI/V/1/3/4	Schriftelijk	100	25%	Ja	Cijfer	Getal & Ruimte 4 vmbo - KGT H1 Statistiek H2 Verbanden H3 Afstanden en hoeken
4.2	Grafieken Vergelijkingen Rekenen Vlakke figuren	WI/K/3/4/5 WI/K/6/7/8 WI/V/1/4	Schriftelijk	100	25%	Ja	Cijfer	Getal & Ruimte 4 vmbo - KGT H4 Grafieken vergelijkingen H5 Rekenen/meten/schatten H6 Vlakke figuren
4.3	Geheel curriculum	WI/K/3/4/5 WI/K/6/7/8 WI/V/1/3/4	Schriftelijk	100	25%	Ja	Cijfer	Getal & Ruimte 4 vmbo - KGT H5 t/m H8

Totale gewicht SE 4^e jaar

75%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansing	Beoordeling	Opmerkingen
3.1	Consumptie deel 1	EC/K4a	Schriftelijk	60	7%	Nee	Cijfer	Uit de methode Pincode: H1 en H2
3.2	Consumptie deel 2	EC/K4b	Schriftelijk	60	7%	Nee	Cijfer	Uit de methode Pincode: H3 en H4
3.3	Arbeid, productie en bedrijfsleven	EC/K5a EC/K5b	Schriftelijk	60	7%	Nee	Cijfer	Uit de methode Pincode: H5 en H6
3.4	Overheid en Bestuur Internationale ontwikkelingen	EC/K/6/7	Schriftelijk	60	7%	Nee	Cijfer	Uit de methode Pincode: H7 en H8

Totale gewicht SE 3^e jaar

28%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansing	Beoordeling	Opmerkingen
4.1	Consumptie Internationale ontwikkeling	EC/K/4a/4b EC/K7 EC/K8	Schriftelijk	100	24%	Ja	Cijfer	Uit de methode Pincode: H1, H2 en H8
4.2	Arbeid en productie Internationale ontwikkeling	EC/K/5a/5b EC/K7	Schriftelijk	100	24%	Ja	Cijfer	Uit de methode Pincode: H3, H4 en H7
4.3	Overheid en bestuur	EC/K6 EC/V1	Schriftelijk	100	24%	Ja	Cijfer	Uit de methode Pincode: H5 en H6

Totale gewicht SE 4^e jaar

72%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
3.1	Relatie Nederland en Indonesië	GS/K/3/10 GS/V/2/8	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	
3.2	Nederland als industriële samenleving	GS/K/3/4/6/10 GS/V/1/7/8	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	
3.3	Eerste Wereldoorlog	GS/K/3/10 GS/V/2	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	
3.4	De Koude Oorlog	GS/K/3/8/10 GS/K/1	Schriftelijk	80	7%	Nee	Cijfer	
	Historisch dossier	GS/K/2/3 GS/V/7/8/9	Praktisch	n.v.t.	8%	Nee	Cijfer	Zie toelichting

Totale gewicht SE 3^e jaar

30%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
4.1	Historisch overzicht van 1918 tot 1945	GS/K/3/10 GS/V/5/7/8/9	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	
4.2	Staatsinrichting	GS/K/3/5/10 GS/V/5/7/8/9	Schriftelijk	100	25%	Ja	Cijfer	
4.3	Historisch overzicht van 1945 tot nu	GS/K/3/5/10 GS/V/5/7/8/9	Schriftelijk	100	25%	Ja	Cijfer	

Totale gewicht SE 4^e jaar

70%

Toelichting Geschiedenis en staatsinrichting

Historisch dossier

Onderdeel		Weging	Inleverdatum
1.	Stripverhaal De Indonesische onafhankelijkheid	25%	8 oktober 2026
2.	Infographic Nederlands als industriële samenleving	25%	17 december 2026
3.	Podcast/Vlog Dag uit het leven van een frontsoldaat	25%	18 februari 2027
4.	Tijdslijn De Koude Oorlog in vogelvlucht	25%	3 juni 2027

Het Historisch Dossier is een bundel van verschillende opdrachten. Ieder hoofdstuk dat in klas 3 behandeld wordt, heeft zijn eigen opdracht. Deze opdrachten worden in de les besproken en zijn vervolgens ook te vinden op de geschiedenis-classroom van klas 3. De leerling levert de opdrachten volgens de inleverdata in, waarna een cijfer voor volgt. Het SE-cijfer wordt bepaald door het gemiddelde cijfer van de vier onderdelen.

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
3.1	Burgerschap en media	ML1/K/1/7	Schriftelijk	60	20%	Nee*	Cijfer	Thema's: Hoofstuk 1 & Hoofstuk 2
3.2	Cultuur en socialisatie	ML1/K/1/4/5 ML1/K7	Schriftelijk	60	20%	Nee*	Cijfer	Thema's: Hoofdstuk 3 & Hoofdstuk 7
3.3	Politiek en beleid	ML1/K/1/6	Schriftelijk	60	20%	Nee*	Cijfer	Thema: Hoofdstuk 4
3.4	Rechtsstaat	ML1/K/1/6	Schriftelijk	60	20%	Nee*	Cijfer	Thema: Hoofdstuk 5
	Burgerschapsvaardigheden	ML1/K/1/2/3	Praktisch	n.v.t.	20%	Nee*	Cijfer	De praktische opdracht wordt tijdens de les toegelicht middels een projectboekje. In dit projectboekje is een beoordelingsmodel opgenomen.
Totale gewicht SE					100%			

* Herexamen einde schooljaar

- Alle kandidaten mogen na afronding van het gehele PTA een herexamen aanvragen.
- Alle kandidaten met een eindcijfer lager dan 6,5 **moeten** herexamen doen.
- Kandidaten dienen het hele PTA te hebben afgerond voordat dit herexamen wordt afgenomen.
- Indien een leerling niet aanwezig is bij het herexamen, kan het herexamen niet worden ingehaald.

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
3.1	Arm en Rijk	AK/K/3/7 AK/V/4/7/8	Schriftelijk	60	10%	Nee	Cijfer	De wereld van MAX 3KGT 2.0 Hoofdstuk 1
3.2	Bronnen van energie	AK/K/3/5 AK/V/6/7/8	Schriftelijk	60	10%	Nee	Cijfer	De wereld van MAX 3KGT 2.0 Hoofdstuk 2
3.3	Praktische opdracht: Opiniestuk "Strijd om de ruimte"	AK/K/5/7/9 AK/V2	Praktisch	n.v.t.	5%	Nee	Cijfer	Uiterlijk ingeleverd: vrijdag 12 maart 2027
3.4	Grenzen en identiteit en Grenzen en identiteit in de V.S.	AK/K/3/5 AK/V/6/7/8	Schriftelijk	60	15%	Nee	Cijfer	De wereld van MAX 3KGT 2.0 Hoofdstuk 3 Los katern (paragraaf 1 t/m 6)

Totale gewicht SE 3^e jaar

40%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
4.1	Water	AK/K/3/6 AK/V/3/7/8	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	De wereld van MAX 4KGT Hoofdstuk 1
4.2	Bevolking en ruimte	AK/K/3/8 AK/V/5/7/8	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	De wereld van MAX 4KGT Hoofdstuk 2
4.3	Weer en klimaat	AK/K/3/4 AK/V/1/7/8	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	De wereld van MAX 4KGT Hoofdstuk 3

Totale gewicht SE 4^e jaar

60%

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
3.1	Licht en beeld	NASK1/K/1/2/3 NASK1/K7	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	H1 Licht en beeld
3.2	Stoffen en materialen Bouw van de materie Verbranden en verwarmen	NASK1/K/1/2/3 NASK1/K/4/6 NASK1/K10	Schriftelijk	60	10%	Nee	Cijfer	H2 Stoffen en materialen H3 Warmte en energie
3.3	Elektrische energie	NASK1/K/1/2/3 NASK1/K5	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	H5 Elektriciteit in huis
3.4	Veiligheid in het verkeer	NASK1/K/1/2/3 NASK1/K9	Schriftelijk	80	5%	Nee	Cijfer	H7 Kracht en beweging
	(Praktische) opdrachten	NASK1/K/1/2/3 NASK1/K/11/12 NASK1/V/1/2	Praktisch/ schriftelijk	n.v.t.	5%	Nee	Cijfer	H6 Weer (50%) <i>Weermeting uitvoeren en verslaglegging</i> H4 Stoffen en straling (50%) <i>Onderzoek naar kernenergie</i>
Totale gewicht SE 3 ^e jaar					30%			
SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
4.1	Geluid Elektrische energie	NASK1/K/1/2/3 NASK1/K/5/8	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	H8 Geluid H9 Schakelingen
4.2	Kracht en veiligheid	NASK1/K/1/2/3 NASK1/K9	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	H10 Krachten en constructies
4.3	Elektrische energie Veiligheid in het verkeer Constructies	NASK1/K/1/2/3 NASK1/K5 NASK1/V/1/2	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	H11 Elektriciteit en magnetisme H12 Veiligheid en verkeer
	Praktische vaardigheden	NASK1/V/1/2	Praktisch/ schriftelijk	120	10%	Nee	Cijfer	Praktisch examen met betrekking tot H2, H3, H8, H9, H10, H11 en H12
Totale gewicht SE 4 ^e jaar					70%			

SE	Examineenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen - <u>Geen Binas</u>
3.1	Basisvaardigheden Mens en omgeving: Gebruik van stoffen	NASK2/K/1/2/4	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	H1 Stoffen en mengsels (\$1 t/m 5) H2 Water (\$1 t/m 3)
3.2	Water, zuren & basen Reinigingsmiddelen en cosmetica	NASK2/K/7/8	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	H2 Water (\$4 + \$5) H3 Mengsels scheiden (\$1 t/m 5)
3.3	Basischemie voor vervolgopleiding en beroep	NASK2/K10	Schriftelijk	60	10%	Nee	Cijfer	H4 Nieuwe stoffen maken (\$1 t/m 5)
3.4	Mens en omgeving: verbranding	NASK2/K5	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Boekje: VERBRANDING! (\$1 t/m 6) Aangeleverd door docent
Totale gewicht SE 3 ^e jaar					25%			
SE	Examineenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen - <u>Met Binas</u>
4.1	Bouw van materie Productonderzoek	NASK2/K11 NASK2/V2	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	H7 Stoffen en deeltjes (\$1 t/m 6) H8 Verbrandingen (\$1 t/m 6)
4.2	Chemie en industrie Basischemie voor vervolgopleidingen en beroep	NASK2/K/9/10 NASK2/V3	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	H9 Zouten (\$1 t/m 6) H6 Metalen (\$1 t/m 4)
4.3	Water, zuren en basen Productieprocessen	NASK2/K7 NASK2/V1	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	H10 Zuren en basen (\$1 t/m 5) H11 Koolstofchemie (\$1 t/m 5)
	Praktische vaardigheden	NASK2/K/3/6 NASK2/V4	Praktisch	100	15%	Nee	Cijfer	Practicumtoets
Totale gewicht SE 4 ^e jaar					75%			

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
3.1	Ordering	BI/K/2/3/4/5 BI/K6 BI/V4	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Thema 4: Ordering
3.2	Ecologie	BI/K/2/3/4 BI/K/5/6/7 Bi/V/4	Schriftelijk	60	5%	Nee	Cijfer	Thema 6: Ecologie
3.4	Praktische opdrachten en verslagen	BI/K/2/3/4 BI/5/6/7/8 BI/V/4	Praktisch	n.v.t.	10%	Nee	Cijfer	Zie toelichting
	Van generatie tot generatie	BI/K/2/3/4/5 BI/K/10/12/13 BI/V/4	Schriftelijk	100	10%	Nee	Cijfer	Thema 1: Organen en cellen (basisstof 5 en 6) Thema 2: Voortplanting en seksualiteit Thema 3: Erfelijkheid en evolutie
		Totale gewicht SE 3^e jaar			30%			
SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
4.1	Regeling, zintuigen en gedrag	BI/K/2/3/4 BI/K/11 BI/V/2/4	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	Thema 8: Gedrag Thema 10: Regeling Thema 11: Zintuigen
4.2	Planten en voeding	BI/K/2 t/m 6 BI/K/10/12/13 BI/V4	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	Thema 9: Planten Thema 12: Voeding en vertering
4.3	Het lichaam in stand houden	BI/K/2 t/m 6 BI/K/9/10 BI/V/1/4	Schriftelijk	100	20%	Ja	Cijfer	Thema 13: Transport en afweer Thema 14: Gaswisseling en uitscheiding
	Praktische opdrachten en verslagen	BI/K/2 t/m 6 BI/K/9 t/m 13 BI/V/1/2/4	Praktisch	n.v.t.	10%	Nee	Cijfer	Zie toelichting
		Totale gewicht SE 4^e jaar			70%			

Toelichting biologie

Klas 3

Praktische opdrachten en verslagen

Onderdeel	Beoordeling
1. Onderzoek bacteriën	Cijfer
2. 3 tekeningen met behulp van de microscoop	Cijfer
3. Project duurzaam leven	Cijfer
4. Project stevigheid en beweging	Cijfer

De vier becijferde onderdelen wegen even zwaar in de bepaling van het cijfer.

Klas 4

Praktische opdrachten en verslagen

Onderdeel	Beoordeling
1. Onderzoek gedrag	Cijfer
2. Verslag voeding en vertering	Cijfer
3. Snijpracticum	Cijfer
4. Tekeningen met behulp van de microscoop	Cijfer

De vier becijferde onderdelen wegen even zwaar in de bepaling van het cijfer.

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling*	Opmerkingen
3.1	Beeldende kunst Beeldenroute	KV/K/1/2/3	Praktisch/ Schriftelijk	n.v.t.	20%	Ja	O/V/G	Cijfer BTE voor het praktische onderdeel
3.2	Beeldende kunst Architectuur	KV/K1//2/3	Praktisch/ Schriftelijk	n.v.t.	20%	Ja	O/V/G	Cijfer BTE voor het praktische onderdeel
3.3	Muziek Percussie (introductiedagen) Videoclip	KV/K/2/3	Praktisch/ Schriftelijk	n.v.t.	10% 15%	Ja	O/V/G	Cijfer BTE voor het praktische onderdeel
3.4	Podiumkunsten Kunstdossier Reflectieformulier	KV/K/4	Praktisch/ Schriftelijk	n.v.t.	25% 10%	Ja	O/V/G	Cijfer BTE voor het praktische onderdeel Het kunstdossier bevat een overzicht van alle ondernomen activiteiten en gemaakte opdrachten, inclusief een reflectieformulier. Dit zijn online documenten in Google Classroom.
Totale gewicht SE 4 ^e jaar					100%	* O(nvoldoende), V(olddoende) en G(oed)		

Zie toelichting op volgende pagina

Toelichting KCKV

- De volgorde van de PTA-opdrachten kan wijzigen in het jaarprogramma in verband met de beschikbaarheid van externe partijen (kunstinstellingen) waarmee wij samenwerken voor activiteiten buiten school.
- Bij exameneenheid SE 3.4 'Kunstportfolio, reflectieformulier & kunstdossier' wordt de volgende weging gebruikt om tot het eindoordeel te komen:
 - Kunstdossier (40%)
 - Reflectie (10%)
 - Gemiddelde BTE-cijfers (50%)
- Een cijfer lager dan 5,5 resulteert in een onvoldoende, een cijfer van 5,5 tot een 7,5 resulteert in een voldoende en een cijfer van 7,5 of hoger resulteert in een goed.
- KCKV wordt aan het einde van leerjaar 3 afgesloten.
- KCKV dient met een voldoende of een goed afgesloten te worden.
- Een voldoende of goede afsluiting van KCKV is een vereiste voor het behalen van het diploma vmbo-tl. En is daarom een overgangscriterium voor overgang naar leerjaar 4.
- Er mag voor maximaal één exameneenheid een onvoldoende worden behaald.
- Om tot een voldoende afsluiting te komen moet een onvoldoende gecompenseerd worden met een goed.

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Herkansbaar	Beoordeling*	Opmerkingen
3.1	Bewegen en gezondheidsopdracht Atletiek: <i>Speerwerpen</i>	LO1/K/1/2/3 LO1/K7	Praktisch	n.v.t.	Nee	O/V/G	1 ^e periode leerjaar 3
3.2 3.3	Spel: <i>Doelspelen, terugslagspelen, tik- en afgooispelen</i> Turnen: <i>Springen</i> <i>Zwaaien</i> Zelfverdediging <i>Stoeispelen</i>	LO1/K/1/2/4 LO1/K/5/6/7 LO1/K8	Praktisch	n.v.t.	Nee	O/V/G	Gedurende gehele jaar
3.4	Spel: <i>Slag- en loopsoftbal</i> Outdoorsport	LO1/K/2/4/9	Praktisch	n.v.t.	Nee	O/V/G	Rond periode juni in de lessen
4.1	Atletiek: <i>Hardlopen</i> Turnen: <i>Zwaaien</i> <i>Balanceren</i> <i>Springen</i> Zwemmen	LO1/K/2/3/4 LO1/K/5/7	Praktisch	n.v.t.	Nee	O/V/G	Afsluiten tijdens Triatlon
4.2	Sport en samenleving: <i>Spelleider</i> <i>Lesgeven aan klasgenoten</i>	LO1/K/1/2/3	Praktisch	n.v.t.	Nee	O/V/G	Afsluiten in de binnenperiode
4.3	Bewegen op en/of maken van muziek	LO1/K/1/2/3 LO1/K6	Praktisch	n.v.t.	Nee	O/V/G	Voorstelling maken omtrent dans en bewegen, afgesloten in de binnenperiode

* O(nvoldoende), V(oldoende) en G(oed)

Zie toelichting op volgende pagina

Toelichting LO-1

Deelname aan de les lichamelijke opvoeding

Van iedere kandidaat wordt verwacht dat hij zich tijdens de les actief opstelt en dat hij een positieve bijdrage levert aan de les. Tijdens het afsluiten van praktijkonderdelen wordt gekeken naar de inzet en naar de vooruitgang van de kandidaat.

Blessure (kortstondig)

Indien een leerling een kortstondige blessure heeft, geeft de leerling dit voorafgaand aan de les aan bij de lesgevende docent lichamelijke opvoeding. De leerling geeft dit aan door middel van een brief van de ouders waarin staat vermeld wat de reden van de blessure is en welke blessure de leerling heeft. De leerling neemt in dit geval altijd zijn gymspullen mee naar de les. Afhankelijk van de situatie overleggen docent en leerling op welke manier de leerling deelneemt aan de les.

Blessure (langdurig)

Indien een leerling langdurig (langer dan drie lessen lichamelijke opvoeding) geblesseerd is, geeft de leerling door middel van een brief aan bij de lesgevende docent wat de blessure inhoudt en hoe lang de blessure duurt. De docent geeft de leerling in dit geval theorieopdrachten. De leerling wordt geacht zich aan het begin en aan het einde van iedere les bij de docent te melden en kan tijdens de les in het open leercentrum aan de theorieopdrachten werken. Deze opdrachten worden gemaakt ter compensatie van de gemiste praktijkonderdelen.

Afsluiten praktijk

Buitenperiode (vanaf start schooljaar tot de herfstvakantie en vanaf de meivakantie t/m zomervakantie)

De onderdelen softbal en de triatlon worden afgesloten in de buitenperiode van het schooljaar.

Binnenperiode (vanaf de herfstvakantie tot en met de meivakantie)

De shuttlerun-test, volleybal, basketbal, turnen, bewegen op muziek, frisbee, atletiek, het lesgeven aan klasgenoten en de sportoriëntatie (lesvoorbereiding en verdieping in de sport) worden gedurende de binnenperiode afgesloten.

Noot:

Tijdens de lessen worden ook inzet, (sportief) gedrag, samenwerking en acceptatie/respecteren van (andermans) beperkingen bekeken.

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
	E.H.B.O.	B3	Praktisch	5-6 weken	7%	Nee	Cijfer	
	Techniek	DP/C-13	Praktisch	5-6 weken	7%	Nee	Cijfer	
	LOB	A-1/2	Praktisch	5-6 weken		Nee	V/NV*	
	Ondernemen	B6	Praktisch	5-6 weken	7%	Nee	Cijfer	
	Professionele vaardigheden	B7	Praktisch	5-6 weken	7%	Nee	Cijfer	
Totale gewicht SE 3^e jaar					28%	* V = Voldaan NV = Niet Voldaan (alle onderdelen dienen voldaan te zijn)		

Leerlingen rouleren per klas om de 5/6 weken van onderdeel. De onderdelen worden praktisch afgesloten. Aan het einde van leerjaar 3 hebben de leerlingen 5 cijfers in hun schoolexamendossier staan voor het PGP.

Daar we voor zowel IT als D&P in een pilotfase zitten, benoemen we in het PTA alleen leerjaar 3. Gedurende de pilotfase wordt het examenprogramma jaarlijks aangepast. Het deel voor leerjaar 4 komt volgend jaar in een addendum terug.

Gedurende het 3^e en 4^e leerjaar wordt er gewerkt aan meerdere exameneenheden. Sommige exameneenheden worden specifiek afgesloten bij onderdelen in het PTA. De overige exameneenheden worden afgesloten in het 4^e leerjaar.

(LEERJAAR 4)

Bijlage P: **LICHAMELIJKE OPVOEDING 2** (LO-2) (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2026 - 2028

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
	Doelspelen: <i>Voetbal & Basketbal</i>	LO2/K1/3/4	Praktisch	540	20%	Nee	Cijfer	
	Terugslagspel: <i>Volleybal & Badminton</i> Honkloopspel: <i>Softbal</i> Tikspellen	LO2/K/1/3/4	Praktisch	540	20%	Nee	Cijfer	
	Turnen: <i>Springen</i> Bewegen, samenleven en gezondheid: <i>Trainingsprogramma</i>	LO2/K/3/5 LO2/K11	Praktisch	540	20%	Nee	Cijfer	
	Bewegen op muziek: <i>Spinning & Kickfun</i>	LO2/K/2/3/6	Praktisch	180	20%	Nee	Cijfer	
	Atletiek: <i>Duurloop</i> <i>Kogelstoten</i> <i>Verspringen</i> Zelfverdediging: <i>Kickboksen</i>	LO2/K/2/3/8	Praktisch	540	10%	Nee	Cijfer	
	Bewegen en regelen: <i>Toernooivorm & Lesgeven</i> Actuele bewegingsactiviteit: <i>Nader te bepalen</i> Beroepspraktijkvorming: <i>Nader te bepalen</i>	LO2/K/1/2/3 LO2/K/8/9 LO2/K/12	Praktisch/ schriftelijk	Gedurende het gehele jaar	10%	Nee	Cijfer	
Totale gewicht SE					100%			

(LEERJAAR 4)

Bijlage Q: [MAATSCHAPPIJKUNDE](#) (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2026 - 2028

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
4.1	Examenkaternen Werk Pluriforme Samenleving	ML2/K/5/6 ML2/V/1/2/3	Schriftelijk	100	30%	Ja	Cijfer	- Examenkaternen - Aanvullende reader AMV
4.2	Examenkaternen Media Politiek hoofdstuk 1 t/m 4	ML2/K/4/7 ML2/V/1/2/3	Schriftelijk	100	35%	Ja	Cijfer	- Examenkaternen - Aanvullende reader AMV
4.3	Examenkaternen Criminaliteit Politiek	ML2/K/4/8 ML2/V/1/2/3	Schriftelijk	100	35%	Ja	Cijfer	- Examenkaternen - Aanvullende reader AMV
Totale gewicht SE					100%			

(LEERJAAR 4)Bijlage R: **BEELDENDE VAKKEN TEKENEN (BTE)** (KLIK OP VAK VOOR VOLLEDIGE EXAMENPROGRAMMA)

COHORT

2026 - 2028

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Periode	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
	Eindcijfer BTE klas 3	BV/K/1/3	Praktisch/ schriftelijk	Klas 3	n.v.t.	5%	Nee	Cijfer	De leerling houdt gedurende het jaar, tot aan het CPE, zijn beeldend proces bij in een kunstdossier/dummie: • Mindmaps • Schetsen • Materialen onderzoek • Collages • ...
	Poster/affiche, 2 dimensionaal	BV/K1 t/m K8 BV/V/1/2	Praktisch	Volgt in PTA leerjaar 4	450	15%	Nee	Cijfer	
	Schilderij n.a.v. thema (In de stijl van...)	BV/K1 t/m K8 BV/V/1/2	Praktisch	Volgt in PTA leerjaar 4	540	20%	Nee	Cijfer	
	Tekenen naar waarneming: 1. Model of dieren 2. Stilleven	BV/K1 t/m K8 BV/V/1/2	Praktisch	Volgt in PTA leerjaar 4	360	20%	Nee	Cijfer	
	Kunstdossier/dummie	BV/K/1/2/3/ BC/K/7/8 BV/V/1/2/3	Schriftelijk	Volgt in PTA leerjaar 4	450	20%	Nee	Cijfer	Het Kunstdossier/dummie wordt bij de docent ingeleverd (digitaal en schriftelijk)
4.3	Beeldende begrippen & Kunstbeschouwing	BV/K1 t/m K8	Schriftelijk	SE 4.3	100	20%	Ja	Cijfer	Begrippenlijst en <i>Boeken: Zienderogen Kunst + Beeldende Begrippen</i>
Totale gewicht SE					100%				

Leerjaar	Stofaanduiding	Bewijsvorm	Tijdsduur	Beoordeling*	Opmerkingen
3	- Vorbereiden, bezoek aan en reflectie op de PCC Beroepenmarkt - Oriënteren op- en het maken van de vakkenpakket- en profielkeuze - Stage	Opdracht	n.v.t.	V/NV	
		Formulier		V/NV	
		Presentatie		V/NV	
Leerjaar	Stofaanduiding	Bewijsvorm	Tijdsduur	Beoordeling*	Opmerkingen
4	Minimaal één bezoek aan een keuze van: leerling-bezoekdagen, open dag(en)/ meeloopdag(en).	Opdracht	n.v.t.	V/NV	

* V = Voldaan NV = Niet Voldaan
(alle onderdelen dienen voldaan te zijn)

Omschrijving

LOB heeft als grote overkoepelende doel de leerlingen te helpen zo snel mogelijk te ontdekken waar zijn/haar persoonlijke kracht en interesse ligt. Het hele programma is gebaseerd op de praktijkgerichte LOB-cyclus van loopbaansturing naar ervaren naar reflecteren en weer naar een volgende opdracht. In die hoedanigheid wordt LOB ook (in)direct gekoppeld aan PGP. Op die manier wordt het overkoepelende karakter voor de kandidaten nog meer versterkt.

De vijf loopbaancompetenties komen hierin steeds aan bod:

- Werkexploratie (welk werk past bij mij?)
- Netwerken (wie kan mij helpen om aan informatie te komen of ervaring op te doen?)
- Loopbaansturing (geleide of gestuurde opdrachten die in LOB zijn opgenomen)
- Motievenreflectie (wie ben ik? Wat wil ik? Wat vind ik van deze stage/opdracht)
- Kwaliteitenreflectie. (wat kan ik goed, waar word ik blij van, wat past bij mij?)

De opdrachten die per leerjaar worden uitgevoerd, worden voorzien van reflectie en verslag van ervaring in Droomloopbaan opgeslagen en verwerkt. Zo vult de leerling vanaf leerjaar 1 zijn portfolio. Doel hiervan is de leerling te laten ontdekken dat het zijn/haar ontwikkeling is en dat LOB dus ook vooral voor de leerling is. De decanen en docenten informatietechnologie stemmen de activiteiten nauw op elkaar af en waar mogelijk bij de programma's en activiteiten van de vak-pta's om samenhang en concretisering van het LOB-programma aan te brengen.

Decanen, docenten informatietechnologie en mentoren werken nauw samen in het goed afstemmen van de activiteiten op de behoefte van de leerlingen. Na elk jaar wordt geëvalueerd wat verbeterd kan worden. De schoolleiding wordt regelmatig op de hoogte van de activiteiten/opdrachten en de stand van zaken rondom de loopbaanbegeleiding.

Bijlage T: PROFIELWERKSTUK

COHORT 2026 - 2028

Leerjaar	Exameneenheid	Toetsvorm	Tijdsduur	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
4	Profielwerkstuk	Schriftelijk/ Praktisch	Minimaal 20 uur	Het schriftelijke deel van het profielwerkstuk is herkansbaar Het proces gedurende de weken waarin gewerkt wordt aan het profielwerkstuk is niet herkansbaar. De presentatie is niet herkansbaar.	O/V/G*	Data volgen bij addendum 2027/2028

* O(nvoldoende), V(oldoende) en G(oed)

Bijlage U: REKENEN

COHORT 2026 - 2028

SE	Exameneenheid	Code	Toetsvorm	Periode	Tijdsduur (in min.)	Gewicht	Herkansbaar	Beoordeling	Opmerkingen
4.1 4.2	Rekenen 2F		Digitaal & schriftelijk	Sept. - febr.	320	n.v.t.	n.v.t	V/NV*	De kandidaat krijgt oefenmateriaal verstrekt en kan oefenen binnen ToetsJII.
4.3	Rekenen 2F		Digitaal	Febr. - april	60	100%	Ja	Cijfer	De toets op 2F niveau wordt digitaal afgenomen binnen het programma ToetsJII.
Score SE						V	* V = Voldaan NV = Niet Voldaan (aan alle onderdelen dient voldaan te zijn)		

Bijlage V: Planning

Planning voor de vakken van het schoolexamen, wat ga ik wanneer al doen						
Vak	6 weken van te voren	5 weken van te voren	4 weken van te voren	3 weken van te voren	2 weken van te voren	1 week van te voren

Bijlage W: Leestips

1. Foto's. titel, *schuingedrukte* of **vetgedrukte** woorden etc. zeggen vaak veel over de inhoud van een tekst. Opvallende eigenschappen geven een idee waar de tekst over gaat.
2. Blijf lezen ook al kom je een nieuw, onbekend woord tegen. Vaak wordt de betekenis later duidelijk of kun je de betekenis raden door de rest van de tekst te lezen.
3. Lees de inleiding en vervolgens de rest van de tekst. Als het is toegestaan, kernwoorden en zinnen onderstrepen en of arceren.
4. De kernzinnen zijn vaak de eerste en laatste zinnen van alinea's.
5. Let bij vragen op signaalwoorden. Die helpen je gericht zoeken. Bij een *wanneer-vraag* zoek je naar een datum of jaartal, *wie* naar een persoon, *waar* een locatie, *waarom* een reden etc.
6. Bij sommige meerkeuzevragen eerst het antwoord in de tekst opzoeken. Vergelijk dan het (gevonden) antwoord met de meerkeuze antwoorden.
7. Skimmen: een leestehnik ook wel oriënterend lezen genoemd. Je leest een tekst snel door om een algemene indruk te krijgen van de inhoud (zie leestip 1).
8. Scannen: een leestehnik wanneer je iets gericht zoekt. Je maakt vaak gebruik van de kennis die je al hebt over het onderwerp (zie tip 5 en 6).